

Pax et Bonum

Zondag 12 juli 2026, Christus Triumfatorkerk

Voorganger ds. Jaap van den Akker

Lezing: Marcus 6: 7-12

KOMEN

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- Aanvangslied ‘Vernieuw Gij mij, o eeuwig licht’ (Lied 834)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Psalm 65: 1 en 6
- Kyriëgebed
- Glorialied ‘Almachtige verheven Heer’ (Liedboek voor de Kerken, 400: 1, 2 en 3)

WOORD

- Met de kinderen
Gebied
Gesprek/verhaal
Lied met de kinderen ‘Wonen overal’
(Lied 419)
- Inleiding over Franciscus van Assisi
Het zal jullie inmiddels bekend zijn dat Elske en ik tussen 28 mei en 30 juni op de fiets naar Rome waren. En daarbij fietsten we de laatste week door Umbrië. En bezochten we Assisi en raakte ik in de indruk van het landschap en van de persoon en het leven van Franciscus van Assisi. Die soms dezelfde weg door Umbrië liep als wij fietsten. Daarom gaat het vandaag, en ook in drie diensten in augustus over Franciscus van Assisi.
Hij ligt hier in deze kerk begraven.
Voor de kerk een standbeeld van hem als ridder. Hij was ridder in dienst van Assisi, hij werd ridder in dienst van God en de armoede.
In de kerk is zijn graf te bewonderen. En boven dat graf in de bovenkerk zijn prachtige Fresco's uit zijn leven geschilderd door Giotto. Geïllustreerd door een paar van die fresco's zal ik nog iets meer over het leven van Franciscus vertellen.
Franciscus van Assisi werd in 1181 of 1182 geboren als zoon Petrus van Bernardone, een rijke stoffenkoopman uit Assisi. Zijn vader was op het moment van zijn geboorte voor zaken in

Frankrijk. Zijn moeder gaf hem de naam Giovanni (Johannes). Zijn vader maakte daar bij thuiskomst Francesco van: 'Fransmannetje' in het Italiaans. Na een veldslag tussen zijn geboorteplaats Assisi en de stad Perugia in 1202 werd Franciscus krijgsgevangen. Hij was toen zo'n 20 jaar oud. Na een jaar kwam hij vrij maar was vervolgens lang en ernstig ziek. Weer aan de beterende hand werd Franciscus bijzonder getroffen door het leed van de melaatsen, die in zijn tijd volledig uit de samenleving werden verstoten.

Vlak na de ontmoeting met een melaatse man gaat Franciscus geregeld bidden in het kerkje van San Damiano, vlak buiten Assisi. Hij bidt daar voor het kruis boven het altaar. En op dag hoort hij een stem die zegt: "Ga, Franciscus, repareer mijn huis, want je ziet dat het op instorten staat".

Franciscus neemt de opdracht die hij in San Damiano kreeg heel letterlijk. Hij begint met het herstellen van dit kerkje. Hiervoor heeft hij geld nodig. Daarvoor neemt hij dure stoffen uit de winkel van zijn vader en verkoopt die stoffen en ook zijn paard.

Zijn vader is woedend over de verkoop van de stoffen en het paard. Hij zegt dat het diefstal is en roept Franciscus op om voor het gerecht te verschijnen. Het proces vindt in 1206 plaats voor de bisschop. Als de aanklacht is voorgelezen, trekt Franciscus zijn kleren uit en terwijl hij het bundeltje kleding aan zijn vader geeft zegt hij: "Voortaan zeg ik alleen nog, *Onze Vader die in de hemel is*, en niet meer vader Pietro di Bernardone". Franciscus doet afstand van alle bezit en ook zijn rechten op een erfenis.

Begin 1208 hoort Franciscus op een dag het evangelie van de wegzending van de apostelen. De volgelingen van Jezus mogen geen goud en zilver bezitten, geen beurs, tas en stok meenemen voor onderweg. Nu weet Franciscus het. Hij trekt zijn sandalen uit, past zijn kleding aan en zal zich zijn leven lang verzetten tegen geld en bezit.

Op 16 april 1208 krijgt hij twee metgezellen: Bernardus en Petrus. Ze sluiten zich aan bij de leefwijze van Franciscus. Ze noemen zichzelf de boetelingen van Assisi. Een week later volgt Egidius en kort daarna volgen er meer mannen uit Assisi en omgeving.

Als er twaalf broeders zijn besluiten ze naar Rome te gaan om de paus om goedkeuring te vragen voor hun manier van leven. Het is dan 1209. De paus is verheugd dat er een groep broeders is die binnen de kerk de armoede willen beleven en de navolging

van Christus in praktijk willen brengen. Het is het begin van de Franciscaanse broederschap.

Hij stierf op de avond van 3 oktober 1226. 800 jaar geleden.

Op 16 juli 1228 wordt Franciscus heilig verklaard. Direct daarna begint men met de bouw van de San Francesco in Assisi. Het lichaam van Franciscus wordt in mei 1230 naar deze kerk overgebracht.

- Lied 'Roep God een mens tot leven' (Lied 346: 1-2, 7-8, 9-10)
- Schriftlezing Marcus 6: 7-12
- Lied 'Zomaar te gaan' (Lied 806)
- Preek

Toen Franciscus het kerkje van San Damiano hersteld had, zoals Jezus hem vanaf het kruis had opgedragen in die bijzondere Gods ervaring die Franciscus daar volgens de overlevering had, trok hij rond door Umbrië. Hij zwierf rond als een soort kluizenaar. Hij was eenvoudig, maar goed gekleed. Naar de begrippen van zijn tijd degelijke leren schoenen. Een staf in zijn handen een leren riem om zijn middel.

Niet te vergelijken met zijn rijke adellijke en ridderlijk jeugd in luxe – die had hij afgelegd. Maar toch.

Op een dag woonde hij in een kerkje de mis bij en werd Marcus 6 gelezen. Het evangelie dat we net hoorden en waarin Jezus zijn leerlingen uitzendt om het land in te trekken en het evangelie te verkondigen, te vertellen over het Koninkrijk van de Hemel. En Franciscus denkt: de leerlingen worden door Jezus de wereld ingestuurd met nog minder. Jezus draagt hun op helemaal *niets* mee te nemen voor onderweg. Geen brood, geen reistas en geen geld in hun gordel, alleen een stok en zei Jezus, 'trek geen extra kleren aan.'

Zonder geld of voedsel, geen staf maar een stok – wel sandalen, volgens lezing van vandaag, dat scheelt over de scherpe keien van Galilea. In elk huis kloppen ze aan en wensen de bewoners vrede. Eigenlijk leveren ze zich over aan de mensen die ze ontmoeten. Ze worden afhankelijk van hun medemenselijkheid.

Franciscus was onder de indruk van dit evangelie. Het raakte hem. En hij roept uit: Dit is wat ik ga doen! Dit is hoe ik wil leven. Hij geeft zijn staf weg. Hij doet zijn riem af en geeft zelfs zijn sandalen weg. Hij trok een mantel aan die uit allerlei reststofjes bestaat en al vele malen versteld is en gerepareerd, en bindt een touw om zijn middel.

Op die dag in 1206 vindt Franciscus zichzelf opnieuw uit. Hij had al afstand genomen van zijn rijke leventje, maar blijkbaar was hij nog niet vrij genoeg. Nu levert hij zich over aan de goedheid van de mensen die hij ontmoet. Hij neemt de boodschap van de leerlingen van Jezus over: Overal waar hij komt begint hij met: 'Vrede en alle goeds, en roept de mensen op tot een volmaakt leven. In eenvoud.

Dat is zijn missie. Zo leef je dichtbij God heeft hij ervaren, zo leef je tot eer van God.

Dat werkt alleen als je het zelf vóórleeft. Een paus en kardinalen die baden in rijkdom. Die in een luxueus huis wonen en dagelijks heerlijke diners krijgen en worden verzorgd door bedienden, als zo'n geestelijke oproept tot matiging en bescheidenheid, dan heeft dat geen effect. Onze vorige paus, paus Franciscus – die niet voor niets zo heette – die nam afstand van de luxe van het Vaticaan en dat maakt indruk. Ook hij leefde zijn boodschap.

Zo ook bij Franciscus. Hij vindt gehoor. Sterker nog. Ook hij krijgt leerlingen. Wat nu?, dacht Franciscus, volgelingen? Wat moet ik daar nu mee?

Ze gaan met z'n drieën naar de kerk. Ze bidden en ze slaan de bijbel open. En de bijbel valt open bij "Als je volmaakt wilt zijn, verkoop alles wat je bezit en geef het geld aan de armen. En ze slaan nog een keer de bijbel open en lezen: 'Neem niets mee voor Onderweg' en de derde keer: 'Als je mijn volgeling wil zijn, verloochenen dan jezelf.'

Deze drie regels worden de kern van de leefregels van Franciscus en zijn twee metgezellen. Het is de kern van de regel van Franciscus waarnaar de Franciscanen tot de dag van vandaag leven.

Het lijkt een vroom verhaal.

Zoals er zoveel verhalen zijn van eeuwen geleden over heiligen die bijzondere ervaringen hadden en bijzondere dingen deden.

Kunnen wij er nog wat mee? Spreekt God ons ook nog zo toe Worden wij ook opgeroepen tot zo'n radicale levenswijze? Helpt dit ons geloven?

Die eerste vraag is misschien het ingewikkeldst. Spreekt god ons ook toe? Misschien niet zo direct als Franciscus het ervoer in dat kerkje in San Damiano. Alsof Jezus zelf tot hem sprak: herstel mijn kerk!

Maar wat Franciscus ontdekt is een logisch vervolg van zijn eerdere keuzes. Hij hoort een stem zeggen wat hij eigenlijk al weet. Die stem bevestigt wat hij al had ervaren: "Zie je het niet? Zie je niet dat geld en bezit alle verhoudingen tussen mensen bepalen en onderlinge verbondenheid kapot maken?" Daar in dat kerkje, alleen met het beeld van Jezus die zich volstrekt heeft overgeven aan de willekeur van mensen, viel het kwartje. En later als hij met zijn twee vrienden door de Bijbel bladert vallen de teksten uit het Evangelie op zijn plaats. Ja! Nu zie ik het: het evangelie, Jezus zelf, wijst me de weg: Ik moet op weg gaan en me onder de mensen begeven zonder bezit. Als ik me openstel voor mijn omgeving – zo maar – om niet, met niets, zonder voorwaarden vooraf – dan doorbreek ik het voor-wat-hoort-wat-principe. Als ik geen status heb, dan doorbreek ik de standenmaatschappij.

Zo breekt het inzicht tot hem door. Zoals oo bij ons soms opeen het kwartje valt. Vaak als je uit je gewone ritme bent. Over ergens ander. Op vakantie bijvoorbeeld.

God geeft alleen antwoord op vragen die wij hem stellen.

En God laat ons vaak ontdekken dat in onze vragen het antwoord al schuil gaat.

Het antwoord dat we nog niet hebben gezien, maar opeens duidelijk wordt.

Dat vereist een open houding.

En daar gaat het om in het verhaal van Franciscus en in het verhaal van de uitzending van de leerlingen. Behalve zonder geld en zonder reiszak, gaat hij ook op weg zonder antwoorden. Zonder vooringenomenheid. Zonder idee waar de weg hem naartoe leidt. Zonder bevestiging te zoeken van wat hij al vond. Open. Leeg. Blanco. Zien waar de weg hem brengen. Open voor de natuurschoon. Onverwachte ontmoetingen. Tegenslagen en meevallers.

Als je zo open durft te zijn, kan iedere bladzijde van ieder boek, iedere opmerking van wie dan ook, iedere glimp van de schoonheid van de schepping, je een plotseling inzicht geven: Ja, dat is het wat ik zocht! Maar je dan moet je God wel de gelegenheid geven te antwoorden.

Dus: worden wij ook opgeroepen tot zo'n radicale levenswijze? Ja en nee. Het levensverhaal van Franciscus leert ons nieuwe openheid.

Leg alle vooringenomenheid naast je neer.

Zoek niet naar bevestiging van wat je al weet, maar durft ook nieuwe antwoorden toe te laten.

Zoek niet naar het bekende, maar laat je verrassen door het onbekende.

Wat kan je gebeuren als je open, zomaar op een ander afstapt en praatje maakt.

Begin eens met de woorden van Franciscus: Vrede en alle goeds – *pax et bonum* is de lijfspreuk van de Franciscanen.

Dat is nog weinig radicaal. Maar de oproep van Jezus en Franciscus vandaag gaat verder:
Alles dat je daarin belemmert, geef het weg. Laat het achter. Doe het van het weg.
In de tijd van Franciscus was het status. Rijkdom. Aanzien en ambitie.
Doen wat er van je in jouw maatschappelijk positie van je verwacht wordt.
Gedeeltelijk is dat nog steeds zo. Ons ego en onze ambitie bepaalt onze houding nog regelmatig.

Maar er zijn nu nog veel meer zaken die ons van afhouden van wat we alleen van God hebben ontvangen. Die belemmeren dat we de antwoorden op vragen vinden die God allang in ons heeft gelegd. Omdat we niet de rust nemen ze tot ons te laten komen. Er zit te veel ballast tussen. Omdat we ervoor we vluchten op onze telefoon. Omdat we te druk zijn met allerlei randzaken.

Geloven dat heeft te maken met onbevangenheid.

Met vertrouwen.

Met durven.

Met open ogen en open oren.

Met gewoon doen en zien waar het schip strandt.

Het is veel. Veel dat we al moderne mensen moeten loslaten.

Maar het is ook weer zo eenvoudig.

Want God gaat met je mee.

God is er al voor jij er bent.

Hij heeft zichzelf al aan je gegeven.

Je ontmoet God die in zelf en die ander die je onbevangen tegemoet treedt.

Met vrede en in alle goeds. Pax et bonum.

Amen

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied 'O Heer die onze Vader zijt' (836: 1, 2 en 4)
- Gebeden
- Collecten

GAAN

- Slotlied 'Ga nu heen in vrede' (Hemelhoog 472)
- Zegen